

ע"פ 6007/13 - המערער בע"פ 6007/13: חוסאם אבו שהאב, המערער בע"פ 6136/13: נאדל אבו חטאב נגד המשיבה: מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט

ע"פ 6007/13

ע"פ 6136/13

לפני:
כבוד השופט א' חיות
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט י' עמית

חוסאם אבו שהאב
נאדל אבו חטאב

המערער בע"פ 6007/13:
המערער בע"פ 6136/13:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי חיפה מיום
22.07.2013 בת"פ 12098-02-13 שניתן על ידי כבוד
השופט ח' הורוביץ

(19.1.15)

כ"ח בטבת תשע"ה

תאריך הישיבה:

עו"ד מוחמד מסארווה
עו"ד מאהר תלחמי

בשם המערער בע"פ 6007/13:
בשם המערער בע"פ 6136/13:

עו"ד קרן רוט
מר יוסי פולק

בשם המשיבה:
בשם שירות המבחן:

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

1. המערערים הורשעו בהמשך להודאתם בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון (שלא כלל הסכמה לגבי העונש) בביצוע של העבירות שלהלן: בהתייחס למערער 1 - שתי עבירות שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); בהתייחס למערער 2 - עבירת שוד בנסיבות מחמירות ועבירת סיוע לשוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) בצירוף סעיף 31 לחוק.
2. לפי כתב האישום המתוקן, המערערים שהינם שניים מחמשת הנאשמים במקרה דנן (נאשמים 1 ו-3 בהתאמה), נטלו חלק בשני אירועים בשעות הערב של ה-22.1.2013, בחיפה. באירוע הראשון תקפו הנאשמים והיכו את שני המתלוננים ונטלו מכיסו של אחד מהם מכשיר אייפון ששווי 2,400 ₪. באירוע השני, שהתרחש כ-20 דקות אחרי האירוע הראשון, המערער 1 והנאשם 2 היכו שני מתלוננים אחרים וגנבו מאחד מהמתלוננים תיק ובו שני פלאפונים וחליל צד. המערער 2 והנאשמים 4 ו-5 סייעו למערער 1 ולנאשם 2 בביצוע עבירת השוד בנסיבות מחמירות באירוע זה.
3. המערערים - שהיו בגירים בעת ביצוע העבירות (בשונה מהנאשמים 4,2 ו-5) - הורשעו, כאמור, בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום המתוקן. מבין השניים רק המערער 1 נשלח לתסקיר שירות המבחן, ממנו עולה שמדובר בבחור בן 21 שנים, בן למשפחה מוכרת לרשויות הרווחה בכפרו, בעלת בעיות סוציו-אקונומיות, בעיות בתפקוד ההורים והתמכרויות לסמים ולאכזוהול של חלק מבני המשפחה. עוד צוין בתסקיר כי בהיותו נער הורשע בעבירת הצתה ונדון ל-18 חודשי מאסר בפועל. בנוסף צוין כי לאחר ששוחרר מהכלא נישא לקרובת משפחה, לא הצליח להשתלב במעגל התעסוקה ונוהג לצרוך אלכוהול ולהגיע למצבי שיכרות. שירות המבחן המליץ להטיל על המערער 1 עונש מאסר בפועל במסגרתו תיבדק על ידי שירות בתי הסוהר התאמתו לעבור טיפול. מטיעוניו לעונש של בא כוח המערער 2 עולה כי מדובר באדם בן כ-28 שנים שהגיע לחיפה מג'נין בגיל צעיר, לאחר שאביו נחשף כמשתף פעולה עם כוחות הבטחון. הוריו התגרשו כשהיה צעיר והוא חי עם קרובת משפחה מבוגרת ממנו, הסובלת ממחלת לב, כשלטענתו הוא דואג לה ומפרנס אותה, וכשהשניים מנהלים משק בית משותף. לחובתו של המערער 2 שלוש הרשעות קודמות בעבירות התפרצות והחזקת סכין (האחרונה שבהן משנת 2006), כשבשנת 2007 הוא ריצה שבעה חודשי מאסר בפועל.
4. בטיעונים לעונש הדגיש בא כוח המאשימה את חומרת העבירות שבביצוען הורשעו המערערים ואת האלימות בה נקטו, עמד על עברם הפלילי המכביד והציג את עמדת המאשימה בעניין מתחמי הענישה הרלבנטיים.
- באי כוחם של שני המערערים הדגישו את הודאתם המיידית במיוחס להם, את העובדה שחסכו זמן שיפוטי יקר וכן חסכו את העדת המתלוננים. כן הודגשו נסיבותיהם האישיות המורכבות והעובדה ששתו אלכוהול לפני האירועים והיו נתונים להשפעתו. באי כוח שני המערערים סברו כי יש להשית על מרשיהם עונשים מקלים. בא כוח המערער 2 הוסיף כי מרשו שיתף פעולה עם המשטרה והיה זה הוא שהביא, למעשה, לפענוח המקרה, בשים לב לכך שהוא היה הראשון מחמשת הנאשמים שהודה בביצוע העבירות. שני המערערים אמרו בדברם האחרון שהם מצטערים.
5. בית המשפט המחוזי עמד על חומרת המעשים שבביצועם הורשעו המערערים, החליט כי מדובר בשני מעשי שוד נפרדים - הגם שהם בוצעו זה אחר זה ובסמיכות זמנים - וצוין כי יתחשב בכך ששני האירועים "נעשו בפרץ אחד של מעשי בריונות לאחר שהנאשמים שתו אלכוהול". בית המשפט עמד על עברו הפלילי המכביד של המערער 1, וצוין כי

הוא ביצע את העבירות דנן תוך הפרת התנאי וההתחייבות שמן הדין להפעילם. כן עמד בית המשפט על עברו הפלילי המכביד של המערער 2 וציין כי יש לראות חומרה בכך שהוא ישב ושתה אלכוהול עם קטינים ולאחר מכן יצא עמם למסע בריונות.

6. לאחר שיקלול הנסיבות לחומרה ולקולא השית בית המשפט המחוזי על שני המערערים את העונשים שלהלן:

על מערער 1 - שלוש שנות מאסר בגין כל אחד מהאישומים; שנתיים חופפות ושנה באופן מצטבר; הפעלת עונש המאסר המותנה בן שמונת החודשים שהיה תלוי ועומד נגדו באופן מצטבר; והפעלת ההתחייבות בסך ₪ 2,000 שהייתה תלויה ועומדת נגדו. נקבע כי בסך הכל ירצה המערער 1 ארבע שנים ושמונה חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו). עוד הושתו מאסר על תנאי ופיצויים לארבעת המתלוננים בסך כולל של ₪ 12,500.

על מערער 2 - ארבע שנות מאסר בגין האישום הראשון ו-18 חודשי מאסר בגין האישום השני, כאשר שישה חודשים מתוך 18 החודשים ירצו במצטבר לארבע השנים והיתרה בחופף, כך שבסך הכל ירצה המערער 2 ארבע וחצי שנות מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו). עוד הושתו מאסר על תנאי ופיצויים לארבעת המתלוננים בסך כולל של ₪ 9,500.

עוד יצוין כי על שניים משלושת הנאשמים הקטינים - נאשמים 2 ו-4 - הושתו עונשי מאסר של 18 ו-12 חודשי מאסר בפועל בהתאמה, לצד מאסרים מותנים. בהתייחס לנאשם 2 הופעלה, בנוסף, התחייבות בסך ₪ 4,000 שהייתה תלויה ועומדת נגדו. במהלך הדיון לפנינו עודכנו כי על הקטין השלישי - נאשם 5 - הושת עונש של מאסר על תנאי, התחייבות עצמית בסך ₪ 5,000 וצו פיקוח של שירות המבחן לנוער למשך 18 חודשים.

7. בערעורו טוען המערער 1 - באמצעות בא כוחו, עו"ד מוחמד מסארווה - כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעת מתחם הענישה הראוי באופן המצדיק את התערבותו. נטען כי מתחם הענישה ההולם - בהתבסס על פסיקה מלפני ולאחרי תיקון 113 לחוק - צריך שינוע בין שישה חודשי מאסר בפועל שניתן לרצותו בעבודות שירות ל-20 חודשי מאסר בפועל, כשיש מקום להטיל בעניינו של המערער 1 את הרף התחתון של הענישה. עוד נטען כי לא היה מקום לקבוע מתחם ענישה לכל עבירה בנפרד שכן מדובר באירוע אחד ועבירה רציפה ומתמשכת. בנוסף עמד המערער 1 על נסיבותיו האישיות הקשות, על הנסיבות לקולא שלא קיבלו משקל מספק בגזירת עונשו ועל כך שיש ליתן משקל לשיקולי שיקום. לבסוף טען המערער 1 כי עקרון אחידות הענישה חייב גזירת עונש מאסר קצר יותר שיתיישב עם העונשים שהושתו על הנאשמים האחרים באותה פרשה.

תסקיר עדכני בעניינו של המערער 1 מלמד כי הוא מרצה עונשו בבית סוהר "רימונים", שוהה באגף משתלבים ומשולב בכיתת החינוך באגף. עוד צוין כי הוא טרם השתלב בטיפול בתחום האלכוהול, הגם שהוא עבר ראיון התאמה ראשוני. לבסוף צוין כי נרשמו לחובתו תשע הפרות משמעת, האחרונה בהן מיום 13.9.2014.

8. המערער 2 - באמצעות בא כוחו, עו"ד מאהר תלחמי - מצטרף לטיעונו של המערער 1 לפיו לא היה מקום לקבוע מתחם ענישה לכל עבירה בנפרד, שכן מדובר באירוע אחד ובעבירה רציפה ומתמשכת. עוד טען המערער 2 כי בית המשפט קמא החמיר עמו יתר על המידה תוך סטיה ממדיניות הענישה הנוהגת, תוך שהוא מתייחס לארבעה פסקי דין המלמדים, לטענתו, על המדיניות הנכונה. בנוסף טוען המערער 2 כי בית המשפט קמא סטה מעקרון אחידות

הענישה בגזרו על הנאשמים 2 ו-4 עונשים קלים יותר, על אף שלנאשם 2 עבר פלילי ולשניים לא ניתנה המלצה טיפולית של שירות המבחן. עוד נטען כי בית המשפט קמא החמיר, שלא בצדק, עם המערער 2 רק בשל היותו בגיר ולא נתן משקל ראוי לנסיבותיו האישיות הקשות, לפגיעה בבת זוגו ולכך שעברו הפלילי ישן.

9. המשיבה – באמצעות באת כוחה, עו"ד קרן רוט – טוענת כי יש לדחות את שני הערעורים. לטענת המשיבה מדובר בעונשים ראויים ואף נמוכים ביחס למדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, ובפרט בהתחשב בכך שמדובר בשתי עבירות שבוצעו על ידי חמישה עבריינים, שתקפו את המתלוננים תוך שימוש ב"אמצעי עזר" (ארגז פלסטיק באירוע הראשון וקרשים באירוע השני – י.ד.) והסבו להם נזקים. באשר לטענות בדבר סטייה מעקרון אחידות הענישה נטען כי אין להן בסיס בהתחשב בכך שהנאשמים האחרים היו קטינים וכן בהתחשב בכך שלפני בית המשפט המחוזי נפרשה התמונה במלואה בהתייחס לכל הנאשמים ונשקלו כל השיקולים הרלבנטיים בטרם נגזר דינו של כל אחד מהמערערים.

10. לאחר ששמענו את טיעוני באי כוח הצדדים בדיון שנערך לפנינו ובחנו את פסקי הדין שאותם הגישו לעיונו, אנו סבורים כי אין מקום לקבל את הערעורים.

באשר לטענת המערערים כי שגה בית המשפט המחוזי בקובעו כי מדובר בשני מעשי שוד ולא בעבירה רציפה ומתמשכת, כטענתם שדינה עונש אחד; אנו סבורים כי צדק בית המשפט המחוזי בקביעתו כי מדובר בשני מעשי שוד נפרדים, שכן אלה בוצעו במתלוננים שונים ובמקומות שונים, הגם שפרק הזמן בין שני המעשים היה קצר יחסית.

באשר לטענת המערערים כי בית המשפט המחוזי סטה מעקרון אחידות הענישה, בהשיתו עליהם עונשי מאסר ממושכים, בהשוואה לעונשי המאסר הקצרים יחסית שהושתו על הנאשמים 2 ו-4 ולעונש המאסר המותנה שהושת על הנאשם 5, אנו סבורים כי אין מקום לקבלת טענה זו. הפער בעונשים בין המערערים מחד לבין שאר הנאשמים מאידך נובע, בראש ובראשונה, מכך ששאר הנאשמים היו קטינים בעת ביצוע העבירות. הלכה פסוקה היא כי מדיניות הענישה הנהוגה לגבי קטינים שונה ממדיניות הענישה הנהוגה לגבי בגירים, ומערכת השיקולים שיש להפעיל בעת גזירת עונשם של קטינים – אף אם הורשעו בביצוען של עבירות חמורות – שונה מזו שיש להפעיל ביחס לעבריינים בגירים, תוך מתן משקל משמעותי לשיקול השיקום [ראו, למשל: ע"פ 49/09 מדינת ישראל נ' פלוני (8.3.2009)], והדברים יפים בפרט, אך לא רק, במקרים שבהם מעריך שירות המבחן לנוער כי קיימים סיכויים לשיקומו של העבריין הקטין, כפי שאירע לגבי הנאשם 5. בית המשפט המחוזי איזן ושיקלל כהלכה את כלל השיקולים והאינטרסים הרלבנטיים בהשיתו על הנאשמים הקטינים עונשים קלים באופן משמעותי מהעונשים שנגזרו על המערערים דנן.

באשר לטענת המערערים כי העונשים שהושתו עליהם חמורים יתר על המידה; כידוע, הלכה פסוקה היא כי אין ערכאת הערעור מתערבת בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם טענת הערכאה הדיונית טעות של ממש או כאשר העונש שהושת על ידה חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות [ראו, למשל: ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998); אבו כף נ' מדינת ישראל (2.6.2008)]. אין אנו סבורים כי המקרה שלפנינו נופל בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות כאמור. אמנם, העונשים שהושתו על המערערים אינם קלים כלל ועיקר, אך הם משקפים את חומרת מעשיהם, תוך איזון הולם של כלל השיקולים לקולא ולחומרה, ואין הם חורגים מרף הענישה המקובל.

11. נוכח כל כאמור לעיל, הערעורים נדחים.

ניתן היום, כ"ט בטבת התשע"ה (20.1.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
